

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“ 30 ” 08 2024 р.

**СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Економіка</i>
Освітній рівень	<i>(третій) <u>доктор філософії</u></i>
Статус дисципліни	<i><u>вільного вибору</u></i>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>

**Івано-Франківськ
2024**

Розробник:

к.е.н., доцент, доцент кафедри
управління та адміністрування

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри управління та адміністрування,
протокол №1 від 28.08. 2024 року

Завідувач кафедри

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08.2024 року

е-mail	iryna.r.popadynets@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра управління та адміністрування, 205
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/dovidnyk/kafedra-upravlinnya-ta-administruvannya
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна "Соціальна економіка" присвячена вивченню основних аспектів, принципів та теорій, які об'єднують економіку та соціальні науки. Курс розглядає взаємодію економічних та соціальних факторів, спрямовану на досягнення сталого розвитку та соціального благополуччя. Студенти отримають можливість розглядати економічні явища через призму їхнього впливу на суспільство та соціальний прогрес.

Ключові теми, які включені в програму, охоплюють аналіз взаємодії між ринковою економікою та соціальними інститутами, вивчення методів соціальної політики та їх впливу на розподіл ресурсів, а також дослідження питань громадського управління та участі громади в економічних процесах.

Студенти будуть ознайомлені з концепціями соціальної справедливості, економічного розвитку та практиками, спрямованими на забезпечення соціальної відповідальності бізнесу та громадянської активності. Курс сприятиме розумінню ролі господарства в досягненні соціальних цілей, а також вивченню та аналізу практичних прикладів соціально-економічних моделей.

"Соціальна економіка" покликана розвивати в студентах критичне мислення, аналітичні навички та здатність застосовувати знання в розв'язанні реальних соціально-економічних проблем. Цей курс є важливим елементом для тих, хто прагне розуміти взаємодію між економічними і соціальними сферами для досягнення гармонійного розвитку суспільства.

Мета дисципліни полягає в розкритті взаємодії між економічними та соціальними факторами у сучасному суспільстві, спрямованої на досягнення сталого розвитку та соціальної справедливості.

Завдання дисципліни:

- вивчення механізмів, які забезпечують баланс між ринковою економікою та соціальними інтересами.
- розглядати економічні явища через призму їхнього впливу на соціальну справедливість, рівень життя та соціальну політику.
- розвивати навички визначення та застосування ефективних стратегій соціальної політики, спрямованих на розв'язання соціально-економічних проблем.
- підготувати студентів до розуміння та застосування понять соціальної відповідальності в сучасному бізнесі та господарстві.
- вивчити роль громадськості в управлінні та вплив на прийняття соціально-економічних рішень.
- розвивати навички участі у громадських процесах.
- аналіз та критичне мислення різних практик соціально-економічного розвитку на різних рівнях, включаючи національний, регіональний та локальний

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- ключові терміни і визначення, пов'язані із соціальною економікою, такі як кооперативи, соціальні підприємства, сталість розвитку, економіка спільноти та інші.
- розуміти етапи розвитку соціальної економіки, ключові події та реформи, які вплинули на її становлення та еволюцію.
- принципи та моделі кооперативного власництва, включаючи взаємодію між учасниками, розподіл прибутку та управління.
- основних концепцій соціальної справедливості та їх роль у формуванні соціальної економіки
- характеристики соціальних підприємств, їх цілі, моделі фінансування та вплив на громадськість.
- роль бізнесу в суспільстві, його відповідальність перед громадськістю та механізми співпраці з громадським сектором.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти**:

- оцінювати стан та проблеми забезпечення соціальної безпеки в Україні, як важливою складовою національної безпеки держави.
- використовувати нормативно-правову базу для прийняття управлінських рішень у соціальній сфері.
- приймати оптимальні рішення при реалізації конкретних завдань соціальної економіки.
- аналізувати основні тенденції у вітчизняній та світовій соціальній політиці та визначити шляхи й умови її успішної реалізації в Україні.
- оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень
- усвідомлювати особливості формування та розвитку соціальної економіки держави та визначати пріоритети розвитку суспільства за допомогою інструментів державного регулювання для забезпечення сталого розвитку.
- орієнтуватися в різноманітності моделей та типів соціальної політики різних напрямків у відповідності до основної функції держави.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Соціальна економіка» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Економіка», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2022 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і

	прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.
ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.
СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.	РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямків, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми
СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.	РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

Сформовані компетенції необхідні для майбутньої роботи студентів спеціальності **051 «Економіка»**.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	- (в годинах)	14 (в годинах)
	семінари, практичні	- (в годинах)	16 (в годинах)
Самостійна робота		- (в годинах)	30 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен (30 годин)		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1

Тема 1. Основні концепції соціальної економіки. (4 год.)

Розвиток ідей та концепцій соціальної економіки в історії. Порівняння соціальної економіки із загальною економікою.

Питання для самостійного вивчення: Тренди сучасної соціальної економіки. (1, 3, 5, 10).

Тема 2. Соціальна політика та соціальний захист (4 год.)

Аналіз різних моделей соціальної політики. Механізми соціального захисту та їх вплив на громадян

Питання для самостійного вивчення: Соціальні програми: місцевий та регіональний аспект. (1, 3, 5, 10).

Тема 3. Соціальне підприємництво як інструмент соціальної економіки (4 год.)

Ознайомлення з концепцією соціального підприємництва. Вивчення прикладів успішних соціальних підприємств та їх вплив на громадське благополуччя. Розгляд ролі соціального підприємництва у розв'язанні соціальних викликів.

Питання для самостійного вивчення: Вплив соціального підприємництва на громадське благополуччя. (1, 3, 5, 10).

Тема 4. Вплив інновацій на соціальну економіку (6 год.)

Аналіз взаємодії технологічних інновацій та соціальних змін. Розгляд ролі соціальних підприємств у розвитку інноваційних підходів. Оцінка впливу інновацій на якість життя та соціальну справедливість.

Питання для самостійного вивчення: Оцінка ролі урядових політик у підтримці інновацій. (1, 3, 5, 10).

Тема 5. Соціальна відповідальність бізнесу: практики та виклики (2 год.)

Дослідження концепцій соціальної відповідальності бізнесу. Аналіз прикладів впровадження соціально-відповідальних практик у різних галузях. Розгляд викликів та перспектив впровадження соціальної відповідальності в бізнес-середовище.

Питання для самостійного вивчення: Оцінка ефективності ініціатив соціальної відповідальності. (1, 3, 5, 10).

Зміст практичних занять

Змістовий модуль 1

Тема 1. Основні концепції соціальної економіки (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу вивчіть статистичні дані та дослідження, які демонструють вплив різних економічних моделей на якість життя громадян. Порівняйте ці показники для різних країн чи регіонів.

Питання для самостійного вивчення: Порівняйте різні моделі власності, такі як приватна, державна та спільна власність, з фокусом на тому, як вони впливають на розподіл прибутку та розвиток. (1, 3, 5, 10).

Тема 2. Соціальна політика та соціальний захист (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу виберіть та проаналізуйте конкретну соціальну програму або проект в вашій країні. Розгляньте цілі та завдання програми, а також способи оцінки її ефективності. Проаналізуйте, як програма впливає на соціальний захист та покращення якості життя.

Питання для самостійного вивчення: розробіть концепцію соціального проекту, спрямованого на вирішення конкретної соціальної проблеми. (1, 3, 5, 10).

Тема 3. Соціальне підприємництво як інструмент соціальної економіки (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу оберіть та проаналізуйте конкретну інноваційну технологію, таку як штучний інтелект, блокчейн або відновлювальна енергія, і дослідіть, як вона впливає на економіку та суспільство. Оцініть переваги та виклики її впровадження.

Питання для самостійного вивчення: Дослідіть, як соціальні підприємства можуть покращувати соціальні показники у своєму регіоні. (1, 3, 5, 10).

Тема 4. Вплив інновацій на соціальну економіку (6 год.)

на основі теоретичного матеріалу поясніть, як технологія блокчейн може бути використана для підвищення ефективності розрахунків та вирішення проблеми подвійного використання.

Питання для самостійного вивчення: Порівняйте різні моделі інновацій в різних країнах чи галузях економіки. Дослідіть, як різні стратегії сприяють соціальному та економічному розвитку. (1, 3, 5, 10).

Тема 5. Роль та функції біржового менеджера (2 год.)

на основі теоретичного матеріалу оберіть кілька великих підприємств, відомих своєю соціальною відповідальністю (CSR). Дослідіть їхні програми та проекти в сферах екології, етики виробництва, соціальної підтримки тощо.

Питання для самостійного вивчення: вивчіть, які законодавчі зміни та регулювання можуть впливати на розвиток соціальної відповідальності в бізнесі. Розгляньте ролі держави та законодавства у визначенні стандартів. (1, 3, 5, 10).

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Соціальна економіка»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	30	-
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	-
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	-
Підготовка звітів з практичних робіт	2	-
Підготовка до поточного контролю	4	-
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	4	-

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:¹

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

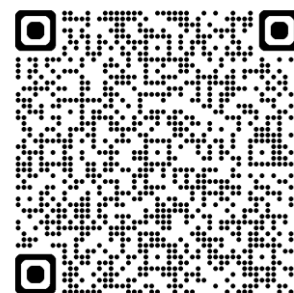
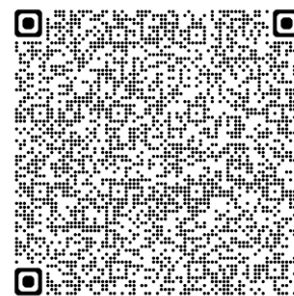
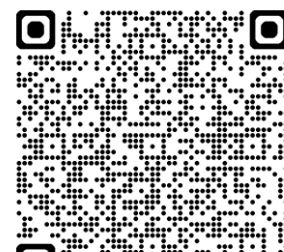
Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

¹ зміст пунктів може редагуватись з огляду на особливості курсу

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).² “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

б) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилення текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).³

² визначається політика використання ШІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

³ визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі *05 Економіка*.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
<p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p>	<p>Лекція, демонстрування, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивні методи (кейс-метод, банк ідей, мозковий штурм, ділові ігри, бесіда-діалог)</p>	<p>Поточний контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль, екзамен</p>
<p>РН2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p>		
<p>РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p>		

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

(в разі потреби - розділити за семестрами)

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи				
	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи		40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Критерії оцінювання (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Беляєв О.О. Соціальна економіка: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 196 с.
2. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення ринкової економіки: пер. з англ. К.: Основи, 2016. С. 130.
3. Калінеску Т.В., Шаповалова Т.В., Ліхоносова Г.С. Фінансове забезпечення соціальної допомоги: підручник. Луганськ: Видавництво СНУ ім. Даля, 2013. 360 с.
4. Шаповалова Т.М. Економічні основи соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128с.

Додаткова література

1. Баранник Л. Б. Соціальний захист громадян : навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2017. 246 с.
2. Бондаренко Н.О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Економічні основи соціальної роботи» (для бакалаврів). К.: МАУП, 2016. 30 с.
3. Соціальна економіка: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 «Економіка». Харків : НТУ «ХП», 2017. 56 с.
4. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 248 с.

Інтернет-ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).
2. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).
3. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).
4. Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak> (дата звернення: 02.09.2020).
5. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).
6. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).
7. Фонд соціального страхування. URL: <http://www.fssu.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).